

داشت و این تقاضاها در همه چو بود چه غیر قابل عفو و اشتناز و در حقیقت دیده هم نمیشود .

بطور خلاصه ممالک متحده امریکادر ۱۸۲۲ انگلستان ۱۸۵۰ پروس ۱۸۷۷ ایتالیا ۱۸۸۴ تاریخ اول ژانویه را متروک و بجای آن تواریخ اول آوریل و اول ژویه را قبول نموده اند در این تغییر تاریخ ابتدای سنه مالیه در تمام ممالک دارای قانون اساسی فاصله مابین تهیه و اجرای بودجه را کاملاً مختصر و بسیاری از ممالک موفق گردیده اند این فاصله را برای شش ماه یا سه ماه فقط محدود نمایند و حتی چنانچه دیده شد در انگلستان موقع تعیین تخصیفات مالیه مستحقاً مصادف و مقارن ابتدای سنه مالیه است .

کثرت و اهمیت این نمونه و سرمشقها قابل تفکر و تأمل است . چنانچه رفوژم پیشنهادهی ۱۶۱۹ قبول شده بود میدیدیم که نظریات فرانسه بر تمام ممالک دیگر تقدم داشت و در صورتیکه اکثر امروز هم تصمیم نموده و فوراً ترتیب خود را تغییر بدهد فرانسه جزء آخرین ممالک محسوب میشود . باز مابین طرفداران سال معمولی تقویم سنه معدوسی از ممالک با فرانسه باقیبمانده اند که مهمترین آنها بلژیک ، اطریش و مجارستان است .

« چهارم لایحه جدید تغییر سنه مالیه که در فرانسه

در ۱۸۸۸ رد گردیده است

قبلا در سنه ۱۸۸۲ مخیر بودجه ۱۸۸۳ مسیه ریبو این خیال تغییر تاریخ را تأیید و سفارش مینمود (راپرت اول ژویه ۱۸۸۲) و زیر

مالیه وقت ثلثون سالی فقط اکتفا باین جواب بود « در حقیقت ممکن است از اینکه فاصله زیادی مابین تهیه و رأی در بودجه - جود نداشته باشد فایده مترتب باشد و باید در حدود برآمد چنانچه ممکن شود موقع افتتاح سنه عالییه تغییر داده شود. لهذا من تصور نمیکنم نتیجه این تغییر يك اصلاح بزرگی را شامل شود » (مجلس نمایندگان تهران ۲۶ ژوئیه ۱۸۸۲) .

این موضوع مستکوت ماند اما در سنه ۱۸۸۸ بان لایحه رسمی « راجع به تغییر موقع شروع سنه عالییه » از طرف حسوب و وزیر مالیه پیشنهاد گردید (جلسه ۲۱ آبریل ۱۸۸۸) مقصود از این لایحه تبدیل ابتدای سنه حالیه از اول ماه ژانویه به اول ماه ژوئیه بود .

دلایل وزیر عالییه در مقدمه لایحه و در تبیین های مصدق آن همان چیز هائی بود که راجع به لایحه سنه ۱۸۶۹ سابقاً ذکر شده است .

اصل مقصود همیشه این بوده است که موقع تهیه قانون عالییه بموقع اجرای آن هر قدر ممکن است نزدیک باشد . برای این مقصود لایحه بودجه که فی الساق تقریباً در ماه ژانویه تصویب میگردد ولی پارلمان در همان موقع بموافقه و عراضه بودجه نموده و از اوقات دوره اجلاسیه پر اشغال زمستان و بهار نموده و مخصوص باین مطالب می نمود . بعضی اینکه برای داده میشد اما این بودجه از اول ماه ژوئیه شروع میگردد .

فاصله مابین تهیه و اجرای بودجه باین ترتیب « همان شرایط سنه ۱۸۶۹ بعد از هشت یا نه ماه هیجده روز بود و وزیر عالییه در

مجلس نمایندگان ملی ژون ۱۸۸۸ : « همیشه تصور می‌کنیم که نتیجه این اقدام از یک طرف تهیه بودجه را بموقع اجرای آن نزدیک نموده و از طرف دیگر به همین تضمینات سهولت‌تری موفق خواهیم شد . »

بطوریکه ملاحظه میشود در هر موقع همان دلایل یعنی عدم مسخت برآوردهای ابتدائی و فاصله زیاد مابین تهیه بودجه و اجرای آن سبب پیشنهاد اصلاح تاریخ سنه هالیه گردیده است .

مجلس شورای ملی مثل سنه ۱۸۱۹ در اول ژون ۱۸۸۸ با اکثریت ۲۸۷ رأی بر خلاف ۲۲۸ رأی لایحه دولت را تصویب نمود اما سنا بر طبق رویه و سر مشق مجلس اعیان سابق يك عقبه و مخالفی اظهار داشت .

کمیسیون سنا بدستگیری سرواژون سای اسمبلی برخلاف این رفورم گرفته و قو. مولهائی در رد او پیشنهاد کرد در نتیجه مجلس سنا در ۱۲ ژون ۱۸۸۸ پس از يك شور مختصر بابتند کردن دست بدون رأی باورقه ورود در شور موادرا استنکاف نمود .

ایراداتی که به مخالفت این لایحه فکر گردید بمقیده ما در درجه دوم اهمیت واقع بود هیچکس در معایب اوضاع حاضر و لزوم علاج آن انگاری نداشته همه قبول داشتند که تغییر تاریخ استقای سنه هالیه ۹۰ یارلمان اجازه خواهد داد که زودتر و بموقعتر کار کنند فاصله مابین تهیه و اجرای بودجه مختصرتر گردیده برآوردها از روی اطمینان کاملی نسبت بمنافع موازیه بودجه برقرار میشود و این اصل اساسی و موضوع پیشنهاد بود که نظر مخالفی نداشت .

اما مخالفین لایحه بمنظریات دیگری استناد نمودند . مثلا خاطر نشان

بعلاوه دلیل آورند که نسبت باغلب وزارت خاها مخصوصاً وزارت
فوائد عامه و جنگ موقع اجرای بودجه و انجام عملیات بکلی
منافی با دوره جدید سنه مالیه خواهد بود زیرا مهندسیین از
اعتباراتی که در اول ماه ژویه باختیار آنها واگذار میشود چه صرفی
خواهند کرد.

پس از این که بودجه رأی داده شد موقعی که لازم است با
اشخاص متفرقه قرار دادهای ختم و خرید اشیاء لازمه شود دفعه بموقعی
منجر میشود که فصل بد بمیان آمده و در آن وقت کار خانجات
مسدود و امورات در محال تعطیل است ولی سال معمول بالعکس اجازه
میدهد که در فصل زمستان تهیه مواد گردیده و از روز اول بهار شروع
بکار شود.

بالاخره مغیر سنا تقاضا نمود که در لایحه بیشتر مذاقه شده و
بتر این است که لایحه مزبوره مجدداً بکار تن بر گردد زیرا از کار تن
بموقع خارج شده است : « اینطور مطالب را امروز ختم کنیم : هیچ
کاری نکنیم ، زیرا که لایحه پیشنهادی شما هم چیزی نیست .

۵ - يك دوازدهم در بارتيك

با عدم تغییر ابتدای سنه مالیه فقط وسیله که نسبت بنزد يك بودن
موقع تهیه بودجه بموقع اجرای آن برای فرانسه باقی است طرز اعتبارات
موقتی ماهیانه بارتيك خواهد بود .

بارتيك سنه مالیه را از ابتدای ژانویه ۱۹۰۴ سهامبر محفوظ و
معمول داشته ولی برای اصلاح اشکالات این تعیین تاریخ یکدوازدهم را
در ترتیب مالیه خود مرتباً داخل و قبول نموده است .

این طرز يك دوازدهم که مفصلاً در فصل دیگر بیان خواهیم نمود شامل تصویب عایدات و مخارج بطور اقساط ماهیانه در جریان دوره عمل غالبه است .

در فراسه این اقساط ماهیانه همیشه اسباب بی نظمی و بی ترتیبی بوده زیرا که این طرز در اوامر ساله ممتناً شاید چاره جویی در موقعی که رأی در باره بودجه به تأخیر افتاده است و اخیراً در امور غالبه گردیده است .

در خلاف در بلریک از چندین سال با نظریه هر اقساط ماهیانه موقتی مثل يك اساس عادی معمول و در بعضی موارد در آمده است و همه نوع اقدامات در این طرز انجام در جریان امور عمومی بشود بود و امروزه جزء لازمات این قسم جاریه شده است .

در موقعی که در ماه سه و در هر حال رأی در وقت موقتی چند ماه اول سال آنکه پیشتر از زمانه جاریه بود این به این راه و هر چه کسی هم زده میشود در این راه آمده است و هر چه امور پارلمانی و اداری مرتب و منظم است .

سالانه استازات موقتی که هر ساله داده شود این اقساط عایدات است و مخصوصاً وقت میشود که هر موقتی آنها مرتب در این عایدات دائمی شده مثلاً برای امور در این راه آمده است و اینها محل این است مستخدمانی باقی داده شده .

نظر مابین دبایر محاسبات به سه قسمه گان بودجه در ازنگه میشوند مثل انگلستان در دوره جریان امر این بودجه در این سطحی در رنگه تخمینات بودجه همان موقتی است و در این هم معاصر است بخوبی

معلوم نماید .

۶۵ . لزوم نزدیک نمودن بر آورد ماهه معاملات واقعی

بطور خلاصه نسبت بتاريخ تهیه بودجه میتوان گفت که (به معنای حقیقی کلمه) بودجه وجود دارد یا وجود ندارد .
بودجه اینکه در مدت زیادی قبل از موقع عمل آن تهیه شده باشد عبارت از يك فهرست بیه صرف بزرگی است که در ضمن آن بطور آزادی خطبتهای عمدی با سهوی واقع میشود در حقیقت این بودجه اجازه دریافت عایدات و پرداخت مخارج را داده بلکه بزرگت يك بر آوردهای تقریبی را تعیین مینماید

بالعکس بودجه ای که بموقع تهیه شود انتظام دهنده وصول عایدات و منظم کننده مصرف اعتبارات است تقسیمات تغییر ناپذیرش به حواله دهندگان و مأمورین مالیه حکمفرما و اقتداوش بطور مؤثری در مدت جریان اجرای خدمات در تمام تشکیلات اداری مستولی است .

• مالی که رای دارا بودن چنین بودجه در مقابل اشکالات تغییر يك تاریخ از میدان د گرفته اند استحقاقاً بخود تریك میگویند .

۱- اول- دوره عمل مالیه و معامات سنواتی - توضیحات

دوره عمل سابقاً ذکر شده و بعدها نیز غالباً ذکر از دوره عمل خواهد شد بهتر این است از ابتدا در این موضوع دقت لازم بشود بدون اینکه قبلاً از سنه مالیه صحبت نمائیم توضیح دوره عمل غیره آن است زیرا دوره عمل مربوط بسنه حالیه و تشخیص دهنده آن است (۱) برای محدود بودن و مرتب کردن کلیه معاملات تقریباً بطور عموم ایام سالیانه قبول شده است. در حقیقت عایدات و مخارج عمومی مثل عایدات و مخارج خصوصی اشخاص غیر ممکن است لاعلی التعمین بدون بسته شدن حساب دائماً در جریان باشد جریان دائمی و از يك دست گرفتن و از دست دیگر خرج نمودن مثل شخصی متلفی است که حقیقت وضعیت خود را میخواهد از نظر شخصی خود هم پنهان نماید

برخلاف همینکه حساب عایدات و مخارج در يك تاریخ بسته شود جمع بندی و خلاصه نمودن و مطابقه اینها نیز در آخر يك مدتی بوده بالاخره معاملات معلوم و نتایج آنها مفهوم است و میتوان این عملیات را يك وضعیت مرتب با فکری تصور نمود.

چون عایدات و مخارج هر ساله را عملاً نمیتوان در حدود همان سال با انجام رسانید و غالباً این عایدات و مخارج بسال بعد تجاوز مینماید

(۱) - دوره عمل عبارت از مدتی است که قانون برای جریان معاملات بودجه يك سنه مالیه معین مینماید. مدت مربوطه برای تشخیص و سواله عایدات داتین دولت تا روز آخر ماه سوم سال بعد است و برای ختم اعمال دایر بدریافت عایدات و پرداخت مخارج تا روز آخر سال بعد است (ماده دوم قانون محاسبات عمومی ایران) مورخه ۲۱ صفر ۱۳۲۹ شمسی

میباشد و متوسل بطرز خاصه مخصوص گردید که وسیله آن تمامه ملایم
حقاً مربوط بیک دود هستند در جهت یک ترتیب جاه می باشد و
بهمین مناسبت و مقصود است که نسبت بسته مناسبت در تمامه
اماره و صمیمیه میباشد

یک موضوع معمولی را برای مثال مکتوبیم - کسی که
شخص دارای خود را اداره میکند میماند با کارهای
خود را برای مرمت و تمدن آنانکه آنها کار کرده و در وقت
ناچار فروش یا صلح ساز با اشخاص دیگر میشود پس آن
شده است متعهدین کارهای خود را تمامه و آنرا بر
اشتمال سال د اوایل سال بعد بحدود منتهی تا و سه یا چهار
ما تاخیر شخص هر روز عمل استانی آن را برای آن
است نسبت همواره

پس از تمام کارهای بعد از اوقات کار
حساب نموده بازه نمری هم تمامه کارهای
هم برای رسا گوی حساب میگردد و در تمامه
ماه بعد از انصای هر ماه در تمامه کارهای
همها امضای این همه رجوع میاید و در تمامه
کار استی از طرف سفارش است تمامه کارهای
در تمامه حساب است اینها را تمامه
قرار داد نمود که تا تمامه تمامه
هدفت دیگری بعد از تمامه تمامه
پرداخت شود
پس هم پس از تمامه تمامه

بمندی مجبور است منتظر بشود تا اغلب از کارهای شروع شده اتمام رسیده و بالاخره کلیه معاملاتیکه واقع شده رسیدگی و پرداخت شود در این صورت بنام دوره عملیاتی را معلوم مینمایند که بنیمیه سنه مالیه يك مدت اصلی برای تسویه معاملات و محاسبات دارا باشد .

بمسببت تمام نمودن کارهای تعهد شده و فترقی محاسبات و صدور حوالجات مخارج با پرداخت آنها و دریافت عایدات کم نبیسی مدتی اضافه از سنه مالیه معلوم و مقرر شده است .

با يك نظر عمومی دوره عمل عبارت از تمدیدسنه مالیه و مهلت اضافه برای جمع آوری نتایج قطعی معاملات آن سال خواهد بود .

سنه مالیه و دوره عمل امورات یکدیگر را تکمیل مینمایند .

دوره عمل پس از ۳۱ ماه دسامبر در عملیاتیکه حقا متعلق بسنه مالیه است دخالت نموده و آن امور را مربوط بآن سال مینماید . دوره عمل معاملات سال گذشته را تسویه نموده و عملیات حاله و گذشته آن سال را

بجس مینماید . ماده چهارم نظامنامه ۳۱ هـ ۱۸۶۲ مکتوبید « دوره عمل عبارت از زمان اجرای معاملات يك بودجه است . » کمیسیون

مأمور حراجه نظامنامه ۳۱ هـ ۱۸۶۲ شرح دلیل را بعوض ماده قدیم پیشنهاد نمود : « دوره عمل مجموع هشاعل و معاملات و حقوق یکسال

است . « دوره عمل تمام جهات سنه مالیه را در دست گرفته و مراباً کله عملیات آن دوره را جمع آوری نموده و برای انجام آن يك زمان

اضافه را از ابتدای سنه بعد تقاضا مینماید نظامنامه ۳۱ هـ ۱۸۶۲ در ماده دیگر مکتوبید . « ماده ۶ خدمت انجام شده و حقوق ناشی از اول

ژاویه تا ۳۱ دسامبر سال فقط متعلق بدوره عملی خواهد بود که دارای اسم همانسال است . « قانون ۲۵ ژانویه ۱۸۸۹ دوره عمل را موافق همین

هر مطلب در این محاسبه واضح و غیر قابل انکار است
باد دانت ها محدود به بیان عملیات مادی در بافت عایدات و پرداخت
مخارج است .

در شمال محاسبات بطرز ممالاتی وجود دارد حساب معاملات
سالانه و - حساب معاملات شخصی . ترتیب اول شامل معاملات واقعه
از روز اول سال تا روز آخر سال است در صورتی که بانک رئیس
مالیه بدون فاصله تمام این مدت را اداره نموده باشد . ترتیب دوم شامل
آن قسمت است که رئیس مالیه مشغول خدمت بوده و در این سال
بواسطه تغییر مأموریت ، عزل ، تقاعد ، فوت و غیره آن مأمور از کار
مخارج شده باشد .

در صورت اخیر بهر اداره مأمور تغییر نموده باشد بهمان نسبت
محاسبات جداگانه تشکیل شده است .

هر اداره نسبت به محاسبات داخلی طرز محاسبات ممالاتی را
ترجیح میدهد زیرا نقطه نظر اداره و موافقت مابین دفاتر محاسبایی و
سندوق است .

امامور میباید مورد وع مرتب نمودن محاسبات عمومی و موازنه بودجهها
و مدایسه عایدات و مخارج مملکتی است به آنها باید معلوم نمود که آیا
پیشکاران و امانای مالیه مطابق ارقام موجودی دفاتر عین منابع را در
سندوقهای خود موجود دارند بلکه باید منابع عایدات و تعهدات هر بودجه
را فهمیده مجموع عوایدی که در مقابل مصارف عمومی تخصیص داده
شده است دانسته شود .

برای فهمیدن این موضوع ممکن نیست تا تاریخ روز آخر سال قانع
گردند بلکه بایستی مخارج از حدود خانمه سال در سند مجلس اصول

معاملاتی برآمد که حقیقتاً متعلق به آن سال است تا معاملات را بجهت
به آن سال مفرق کرده و به دوره حقیقی بوجه خود متعلق شود. و
بهین مناسبت محاسبات بطور دوره عمل فقط همان است که مقصود
نایل شود.

محاسبات بطور دوره عمل: این دو قسم است
اولاً این طرز حساب تعیین و تشخیص وجه آن بوجه سه - جمعیت
او است.

ثانیاً و مهمان بودجه را تا حسابها اتمام نگردد
اگر چه مجموع حسابات در بعضی موارد در واقع در دسترس
بناش تقدیم و تاخیر چند روز در حسابها در این امر است
سالیانه را بخطر بماند از - مثلاً فلان سال دریا و غیره در صورتیکه
زیرا که حوالجات و حسابات معارج از وجه حسابها در این سال
دیگر مشاهده میشود که تا این تاریخ بجهت بکارهای - سالها در برابر
جدداً با سهولت اغلب حسابات مهم در این سالها بکار میروند و حسابها
تعمیر یافته است.

ثالثاً این در حسابها در این سالها در این سالها در این سالها
موجود خواهد بود.

محاسبات دوره عمل: در حسابها در این سالها در این سالها
و حسابات جمعیتی را با حسابها در این سالها در این سالها
قابل معلقه و معارج با حسابها در این سالها در این سالها

دویم - افراط و تفریط: تا بخوبی نتیجه طرز دور و در حساب

در حسابات منافع است و در حسابها در این سالها در این سالها

بنظر می آید: ابتدا معایب تاریخی که باد آوری آنها مفیدولو اینست که
 تصور نمیشود مجدداً تولید شود پس از آن معایب اشکالات کنونی .
 از منظر تاریخ ترمیم و روش عملی سابقاً نسبت به معاملات مالی قابل استفاده های
 مذکور بوده است اولاً وسیله بود است که چندین سال تفریق محاسبات
 قطعی سنوات ماسه زرا در یوه اجمال گدا، ده و شمار این اغلب اعمال
 مهم باعیر مهمی را مستور ندارد ثانیاً بدولت فرصت میداد که مشاعرا
 زیاده و ماس اشخاص انقسم نموده یا بترشدند به بهانه آنکه دوره های
 عمل بهر از یکدیگر جدا و امکان شود اختراعی نموده و هر دور را
 با سایرین هم آمیخته اند . بلکه تحصیلدار مخصوص سنوات چفت
 و یک تحصیلدار دیگری برای سنوات طلق تعیین میدادند .

برای خدمات ۲۰۴ حوزه عایدات مالیاتی پانصد نفر صاحب هستند
 که هر سال یکمتریه و سه سال یکمتریه اومت آنها بود ایجاد شده بود
 بنابر این دو مقابل عدم لازمه مأمورین استخدام میشدند است این تغییر
 مأمورین سبب زحمت فوق العاده مالیات دهندگان بود . تحصیلداری
 که از خدمت خارج می شد با تحصیلدار جدید التور و حراقت داشته و هر یک
 انقه خود جیب مالیات دهندگان را خالی و بدست مالیات دهندگان
 همیشه دچار فشار های مالی تحصیلداران بودند . مشاورین و ارباب دارها
 یکی بعد دیگری منصوب یکی مطالبه مالیات عهد افتاده را نموده
 دیگری مالیات سنه جاری را خواسته هر یک از مأمورین بابت سالی که
 مربوط بخود میدادند ثانیاً مالیات دهندنده را سبب و در سر این موضوع
 با یکدیگر منازعه و منافسه نمودند و فایع اسف انگیز این رقابتهای
 حربه صانه توسط مصنفین مالیه وقت مفصلاً شرح داده شده است .

تور گو از در ۱۷۷۵ اقدام کردی مع عل قدیمه تحصیلداران مالیاتی

قرض قبل از دوره انقلاب را پیش از

مطالعه شماره ۶۴ سپتامبر ۱۸۶۶ بعد از این تاریخ من شش را
نموده و چنانکه بعد بحث خواننده در ج. خ. س. س. و س. و س. و س.
نموده این اقدام همان نظر در زمان را ۱۸۶۶ و در آن وقت در
برقرار نمود و نسبت به بودجه او اسم. همه از این بود و این بود
تاخیر که مورد بحث است این اقدام. اما در این وقت اسم.
تکلی دفع آرا نمود

تاخیر در حقیقت جزء لاینفک و اساسی است و در وقت
مستند در مطالعه در این کتاب مع س. س. و س. و س. و س. و س.
است که تاخیر معاملات در دوره عمل است و این است

۱۸۶۶. همان ۱۸۳۶ لایحه بر رویه بود و در آن وقت
سال سوم دوره عمل و محاسبات بود و در آن وقت
لایحه تقریب بودجه منتهی در آن وقت بود و در آن وقت
من از خاتمه دوره عمل افتتاح بود و در آن وقت
او به سال سوم در بر رویه بود و در آن وقت
سالیانه معاملات اساسی در آن وقت بود و در آن وقت
آساسا در باره آن نفوس و شمار است

چهارم - محاسبات سالیانه در آن وقت و این است

مفصله در راجع اشغال در آن وقت و در آن وقت
محاسبات آن فرایه باشد و در آن وقت
مثل اینها که در آن وقت بود و در آن وقت
را قبول نمودند

در انگلستان مدافعی که از اول ماه آوریل تا ۳۱ مارس (سنه
به لیه انگلستان) از خزانة عمومی خارج میشود بودجه سالانه را
تسلیل میدهد.

محاسبات و بودجه ها عبارت از عملیات مادی است که در این
دوازده ماه بدون هیچ تمیز مدنی جریان داشته و عمل شده است.
دوره عمل در انگلستان وجود نداشته و تمام مطالبی را که در این
حسوس بیان نمودیم در این سال موضوع ندارد.

در بند نظر ایجاد این تریب - محاسبات در بودجه يك سالت
بر يك تریب حتی خطرناك است.

قبلا متذکر شده ایم که محاسبات نمودن محاسبات و دانستن وضعیت
بودجه با مدرک و علمی بدون طرز دوا و عمل غیره - ملکی و ذوقایده مهم
را ملزوم محاسبات دوره عمل در برداشت : حقیقت در ارقام و منطقه ارقام
بسال سال سال دیگر.

چگونه انگلستان ملزوم محاسبات سالانه را میسر میشود که خود
را از چنین منافعی محروم ندارد ؟ محاسبات بودجه انگلستان که فقط
از يك تاریخ به تاریخ معین دیگر - در گذرید آیا دری برای افراط و
تفریط باز نمیشود ؟

آیا دروا نمیتوانند برای ملاحظه حال خود در روزهای آخر سال
پرداخت چند فقره مخارج عمده را بپردازند یا بخرند یا بخت و به بودجه سینه جاری
مساعدت نمایند ؟ آیا وزیر مالی میتواند عایدات سال آتی را به نفع
بودجه سال جاری نزول نماید ؟

يك تغییر موقع نیست حول الجات يك تقدیم و تاخیر چند روزه دار
از طرف بعضی از نمایندگان امور عالی برای تغییر وضعیت بودجه کافی

اولاً مدت زمانی است که محاسبات بطور دوره عمل معمول به نشایند. مالبه فرانسه بوده. ثانیاً اخلاق پارلمان فرانسه که کمتر از اخلاق پارلمانی اسکاتلند آشنا و عادی باین مسائل است بجمله گیری از از نقل و انتقال معرضانه مخارج بسال بعد و مساعد گرفتن های قبل از موقیع بطور اشکال موفقیت حاصل خواهد نمود. بدلازه از حد نظر جمع آوری منظم و مرتب عایدات و مخارج سالیانه و توضیح عمایات هر دوره محاسبات بطور دوره عمل فابن ملاحظه و دقت است.

خلاصه اشکال حقیقی محاسبات بطور دوره عمل همانا راجع به مهلت مدت های فوق العاده است که تشکیل چنین محاسباتی را منتهی است چنانچه اصول محاسبات بطور دوره عمل را معدومت داشته و از این رقم کاملی صرف نظر نمائیم فقط این مهلت ها و مدت های فوق العاده را باید طرف اعتراض قرار داد.

از این نقطه نظر ممکن است نزدیک مختلفه را ده باین لوی ۵ ۱۸۱۹ بر گرام آنرا طرح نموده قبول نمود. این بر گرام عبارت از ترکیب محاسبات سالیانه با محاسبات دوره عمل است. در آخر سال معاملات صندوق (که عادتاً بسته میشود) فوراً نوشته شده وزیر مالبه معاملاتی که احتمال می رود تا انقضای دوره عمل وقوع یابند باین صورت های قطعی علاوه می نماید. باین و سایر پارلمان عامه بلا فاصله صورت حساب صحیحی از عایدات و مخارج ۵۸ مدت دوازده ماه اول دوره عمل راقم شده بصیبه. باین یاد داشت ساده نسبت باضافه مخارجی که برای بقیه مدت دوره عمل لازم است در دست خواهند داشت.

بدون شبهه اشکال خواهند نمود که این صورتهای حساب شامل دو قسمت غیر متناسب هستند. زیرا اولی عبارت از معاملات درازده ماه سال با نتایج صحیحه غیر قابل معاوضه و قطعی است در صورتی که قسمت دریم عبارت از تصویراتیست که نسبت به بقیه دوره عمل میشود ولی باید دانست که معاملات بقیه دوره عمل که تخمیناً نوشته شده نسبتاً دارای اهمیت کمی است. احصائیه های ماهیه این موضوع را ثابت مینماید که نسبت به ایدان ۹۷ و نیم درصد در مدت دوازده ماه اول دوره عمل معامله شده و ۲ و نیم درصد از کلیه ایدان بقسمت دریم دوره عمل منتقل شده است و نسبت به خارج ۹۸ و نیم درصد در دوازده ماه اول و ۱ و نیم درصد فقط در بقیه مدت دوره عمل پرداخت شده است و تناسب این معاملات که به بقیه دوره عمل انتقال می شود در بودجه ها تقریباً تغییر نپذیر است.

آیا در مواقعی که اطلاعات قطعی بعنوان می انجامد به اطلاعات موقتی نباید راضی بود؟ جدول ماهیانه وصول ایدانها به محض وصول تلگرافات وزارت خانه در روزنامه رسمی درج میشود صورت های گمرکی که نجات اشتغال و مطالبه آنرا دارد هر اندازه عجله که ممکن است تمام موقت (با قید احتیاط) بطور جزوه تطبیق گردیده بعد از مدتی اطلاعات قطعی در موقع فرست نشرو احصائیه های دقیقه به درج خواهد گردید.

چنانچه موافق ترتیب مذکوره از ماه اول هر ساله وزیر مالیه به کمک ادارات صلاحیت دار خودتن صورت موازنه صندوق سندهای را نوشته و تخمینات سهیمه آخر دوره عمل را بر آن اضافه نماید پارلمان و عامه ممکن است در موقع مناسب دارای اطلاعات کافی

برای کنترل محاسبات گذشته و مباحثه و شور در امور آینده بوده در
باین وسیله با شناسائی بکار بودجه آتی تهیه شود. پس از آن محاسبات
قطعی دوره شامل از روی سهعت نادرینار آخر ممکن است با اوقات دقت
مرتب شود.

چنانچه ترتیب صورت حسابهای فوقنی نیز بنظر کافی ایاید باید
مصمم گردید از روی نمونه و سرمشق انگلیس و ابطالیا رفتار داده و
محاسبات سالانه را قبول نمائیم.

فصل ششم

جامعیت تخصیصات

چگونه رسیده تهیه شده است ، توأمه عمومی نهاده و آنچه (۱) - اصول جامعیت ، تمام عایدات و تمام مخارج کلیتاً بدون کم و کسر و بدون اختلاط بیکدیگر باید نوشته شود ، تجاوز ازینکه باین اصول شده است ، تا ایدای دوره - توراجیون مخارج وصول مالیات از موران کل عایدات کسر میبندد است ، معلومت دوامت فراسه در مقابل هر گونه رسوم ، حکم ۱۸۱۶ و قانون ۱۸۱۸ نهایت عایدات را بر فرار و مصارف وصول آراجره مخارج عمومی مقرون بود .

(۲) - ترتیب متحد الشکل نسبت بمبذات وزارتخانه ای مختلفه در ۱۸۶۲ خلاف ترتیباتیکه از طرف دیوان محاسبات تعقیب شده است ، فروش مازوسات خدیه ، کتمان عایدات آن ، بروز آرزهای بی مصرف ، اینها از بیون دلار و غیره .

(۳) - بودجه های ممالک مختلفه اصول جامعیت را بموقع اجرا گذارده اند ابتدا بودجه انگلس با یک طرف کامل و نظری یا چند امثلاً ترتیب جامعیت را معمول داشته ، در بودجه های آنان عایدات و مخارج راه آهن و خالصجات تماماً شرح داده میشود ولی ادارات پست و تلگراف عایدات خلاصی خرج در رتبه خود را در بودجه منظور میدارند .

(۴) - توأمه طرز و ترتیب جامعیت ، این مرتب باعث وضوح و اقتصاد در بودجه است .

(۵) - اصول تصمیم مخالف با اصول جامعیت است ، توضیح اینستادب و محضات آن ، ملاحظاتی در باب بودجه های شبیه و بودجه های فوق الماده که مربوط بعملیات خارج از مواضع عادی مالکیت است ، است بودجه مساوی اصول جامعیت مرجع و حقیقتاً در بودجه های غالب ممالک این ترجیح داده شده است

چگونه بودجه تهیه شده است؟ یا اینکه موضوع را تجزیه نموده بگوئیم: (۱) چگونه بودجه باید تهیه شود؟ (۲) در ممالک مختلفه چگونه بودجه عملاً تهیه شده است؟

سفاینکه يك لايجه بودجه باید دارا باشد ممکن نیست تماماً ذکر شود: سحت، وضوح، تمامیت، اقتصاد، موازنه جمع و خرج و غیره چون ذکر صفات بودجه لایتنهای است بنابراین به مسائل اساسی آن اکتفا میشود علاوه بر مسئله از همین آنها دارای مزیتی هستند که سایر مسائل را دربر خواهند داشت.

اولاً - بودجه باید شرح کامل تمام عملیات و عایدات و مخارج را داده واقع بوده مخلوط یکدیگر هم نباشد.

ثانیاً بودجه بهر قدر ممکن است باید در بر آورد عایدات و مخارج تخصیفات صحیح قطعی بنماید.

قاعدۀ اول جامعیت نامیده شده و قاعدۀ دوم عبارت از تخصیفات صحیحه است. این موضوع را تکرار مینمائیم که این دو قاعدۀ اصلی ممکن است تمام مسائل دیگر را در برداشته باشد در موقعی که يك بودجه صورت جامع عایدات و مخارج سه آئیه را داشته و بهر سطر از آن ارقام تخصیفی (بهر قدر صحیح که ممکن است) علاوه شود در حقیقت وظیفه ترتیب يك بودجه کاملاً انجام شده است.

از نقطه نظر عملیات بودجه مطالب دیگر برآر تهیه کنندگان بودجه امین و آن تقاضا نمود.

علاوه بر آنکه تصدیق این مسأله خواهد شد پیش از آنکه تصور شود در انجام این دو وظیفه از کارکنان امیر خواسته شده است.

۱ اول - قاعده جامعیت قانون ۱۸۱۸ درجه بنسط متوالی اجرای آن

قاعده اولی یعنی جامعیت مقام مهمی را داراست که یکی از اصول امر شرعده میشود چنانکه گفته میشود: اصل جامعیت در حقیقت در حالیکه تمام مایذات و تمام مخارج عمومی بدون استثناء باید تصدیق و تصویر نمایندگان ملت برسد جزء هر نوع مایذات و مخارج نیز رأساً و جداگانه باید در بودجه مندرج گردیده تا اینکه تصویب هر یک بنفسه بشود این یک موضوع اصلی و نتیجه نظر رانی است که دیباچه این کتاب بآن تخصیص داده شده است.

این اصل بنظر کافی از هر نفسبرآت دیگری بوده و خود را کاملاً نمایش میداد چنانچه تشبیهات برای نقص آن در عمل ایجاد یک رشته از جملات مشکله دیگری را برای حفظ و حمایت اصل لازم نمینمود ما شروع از تجسس این مطلب مینمائیم که در ایام گذشته چه تجاوزاتی باین قاعده جامعیت شده است. و بالاخره خواهیم دید که بچه خلاف قواعد امروز هنوز این اصل دچار و مقرررات قرارسه در مقابل این تشبیهات قانون شکتا چه مواامی قرار داده است.

در دوره قدیم بزحمت گفته میشد که قواعد بودجه نقص شمعزیرا در حقیقت قواعدی وجود نداشته است مشهور ترین و نسبتاً کاهترین اسناد بودجه وقترا در تحت مذاقه قراردهیم و آن عبارت از محاسباتی بوده که (نکر) Veker در ژانویه ۱۷۸۱ شاه تقدیم نموده است مخارج در آن حساب بمبلغ لوی ۹۵۴۰۰۰ ۲۵۳ تخمین گردیده در صورتی

که جمع حقیقی آن ۵۶۰ میلیون متجاوز بوده است ولی مبالغ مهمه آن بوسیله کسر نمودن از جمع و خرج کتمان و حذف شده است .
مثلاً اجازه‌های عمومی از عایدات خود بانک نسبت منافع فروش دائمی و مادام‌العمراتی را که به مبلغ ۷۷۵۷۳۰۰۰ لوی بالغ بود مستقیماً می‌پرداختند .

بنحوری که عایدات خرج در گرفته آنها که مبلغ ۱۲۶۱۰۰۰۰۰ لوی بود به مبلغ ۴۸۵۲۷۰۰۰ لوی رجوعیکه عیناً بخزانه مالکیت تحویل شده و در جزء محاسبات نمودن شده بود منحصر میگردد پس موافق ترتیب مذکور به مبلغ ۷۷۵۷۳۰۰۰ لوی از مخارج غیر هرثمی بود .
بهین ترتیب نسبت با محصارات عمومی و اداره خالصه‌جات و نسبت با اغلب مالیات‌هایی که از طرف تحصیلداران وصول میگردد و بجز این بارز معمول به بود .

مطابق این ترتیب که نکر *Neiker* هم بیشتر از اسلاف خود نمیتوانست مطالب را از نظرهای پنهان نمایند موافق شده است که از ۵۶۰ میلیون مخارج تقریباً فقط ۲۵۰ میلیون در حساب ظاهر و نموده شده است تقریباً نصف بودجه بواسطه اینطور محاسبه و معاملات خارج از بودجه حذف میگردد است تمام محاسبات دوره قدیم باینطور کشور لایحه‌دار بوده است .

در دوره مجلس مؤسسان *Assemblée Constituante* اصول جاهلیت برقرار شده و جمیع عایدات و مخارج بدون کسر و خرج در گرفته در آن موقع جز محاسبات میآید است ولی بودجه‌های این زمان حتی با دوره *Directoire* در بیکتوار نیز دارای اقتدارات کمی بوده و نمیتوان آنرا سرمشق و نمونه قرار داد . لهذا از ابتدای

قرن حاضر شروع و عهده استخراجهم نمود.

بودجه های دوره Consulat کونسولا Empire امپراطوری با وجود خیلی از نواقص و ناتمامی‌ها دارای هزینه‌های بودجه‌ای که عایدات و مخارج با تمام در آنها منظم‌تر شده و ترتیب دوره قدیم را در کتمان و حذف اغلب از مخارج و غیره متروک داشتند مگر در یک مورد راجع به مسئله مخارج وصول عواید چون افراط و تفریط در این موضوع جایگزین شده و خلاصی از آنها مشکل بشمار می‌آمد مسئله کما فی السابق باقیماند.

در حقیقت تا دوره استوراسیون Restoration مالیاتها خرج دررفته جزء عواید مملکت محسوب شده و مخارج وصول آنها که از اصل عایدات برداشته میشد جز مخارج دیامنده (و بسطلاح قدیم خودمان از حشو جمع موضوع میگردد) هر يك از ادارات که عایدی پولی داشتند پس از اینکه مبلغ مخارج را از میزان عایدات برداشت مینمودند فقط در نوشتجات و اسنادیکه بقوه مقننه تقدیم میشد مبلغی را درج مینمودند که بهخرانه مملکت تحویل شده بود.

برای تطبیق بودجه‌های آن موقع با بودجه های حایه باید مبلغ هشتاد و صد و یکصد و بیست میلیون ابتدایر حسب سال قبل را به بودجه هر سال اضافه نمود تا اینکه مدرکی برای موازنه حاصل شد چنین مبلغی نسبت بعایدات و مخارج در برده خفا بود و در دوره امپراطوری بنظر نمایندگان ملت نمیرسید.

نایابون نمیخواست خود را از کنترول يك چنین عملیات مهمی محروم بندارد از بد و جلوس خود فوراً بشمام آوردن مالیه قدغن نمود و برداشت مستقیم یا مخفی از عایدات برابر ای برداشت مخارج خودشان

موقوف ساخت .

(حکم ۲۶ Prairial ماه سال XI)

در مدت دوره کنترالات و Consulat و Empire و امپراتوری دولت بطور مشخص تمام عایدات و مخارج عمومی را مبالغ میگردید و لی درج و شرح این اطلاعات را در بودجه مضایقه مینمود و دولت ترجیح میداد که کهترین قسمتی که ممکن است از صلیت خود را به پارلمان تفویض نموده و در هر حال بی اندازه مایل بود که بر حسب ظاهر از ارقام معاملات مالیات خود کسر نماید این مسئله محل تعجب بود که دولت و هوش ناپلیون سبب تنظیم یک محاسبات روشن و علمی برای خود او نیز نگردید و لی بیشتر محل تعجب میبوداگر ناپلیون خود در از این اطلاعات بمنافع و فوائد نمایندگان ملت محروم مینمود

بعلاوه انحصارات و ادارات مالیات بقدری به اختیار و حق تقدم های خود قائل بودند که خود شعباً و رأساً از دادن هر اطلاعاتی مضایقه مینمودند با اقتدار و اختیار اینکه فقط ارقام قطعی پس از وضع مخارج را بمجالس مشاوره پیشنها نمایند این ادارات تقریباً مختار مطلق اختیارات و عایدات خود بوده و مخارج را بدون کنترل تصرف مینمودند .

چندین هزار تا چندین ملیون فرانک کم با بیش در مقابل مبلغ های گزاف مالیات هائی که دریافت و جمع آوری مینمودند چه بود ؟

اقتصاد و صرفه جو هائی که این صرفه جو نیهادر جز - ذلیه و جوهات و مولی ناپلیون گذشته و هیچکس آرام محل ملاحظه قرار نداده و در نتیجه هم کسی از آن حسابی نمیبخواست بچه هر میخورد ؟ بعلاوه باید این مسئله را ملاحظه نمود که هر اندازه مخارج اضافه بشود ضامن است

عبایدات آتیه خدمت شده بالاخره این اضافات در منابع عایدات آئینده خواهد بود .

در موقعیکه ارضاع مخصوص و ممتاز آنوقت را با حالت اولیه طرف مقایسه قرار دهیم وبه بینیم که نسبت بهم این ادارات کمبسیوهای بودجه برای اعتبارات خیلی لازم و خیلی مفید چه اندازه بجانزده یعنی کم و کسر می خواهند بشمایند خوب تصور می شود نمود که چگونه این ادارات در سابق می بایستی برای حفظ استقلال خود کوشیده و در مقابل رفووم هائی که آنها را از این حقوق محروم میداشت چه موافقی ایجاد نمایند .

پس از انقضای امپراطوری با وجود اصول پارلمانی باز چندین سال بودجه ها به ترتیب سابق همان نتیجه عایدات خرج دررفته خود را بمجلس پیشنها میدنمودند بملاوه اقتدارات شخصی ادارات مالیه بمناسبت ترقی و از دیاد مالیاتهاییکه وصول آنها بآن ادارات واگذار شده بود این ادارات تقریباً دارای اختیارات مطلقه و کامله بودند . هریکه از این ادارات دارای یک مدیر کل و یک سندوقدار مرکزی و یک محاسبه مخصوص و یک محل و اداره جداگانه دور از وزارت مالیه بودند .

مطابق ترتیب اجراء بشدهی مالیه قدیم این ادارات خود را مأهول انجام امور مالیه میدانستند که بوسیله مصرف و برداشت هر اندازه مخارج که لازم است بالاخره بصندوق خزانه مملکت وجوهائی برسانند .

فرمان پادشاهی ۲۶ مارس ۱۸۱۷ باین افراط و تفریطها خاتمه داد و در آئینده مقصود از *Frais de regie* مخارج ادارات مسافروصول

و موجب اعضای اداره و غیره است) مخارج اداره مثل سایر مخارج مملکتی در مواقع معینه و موافق ترتیبات مقرره باید پرداخته شود نظر باین مقصود منافع و عایدی خرج در گرفته کلیه مالیاتها در بودجه مالیاتها جزء عایدات نوشته شده و مخارج اداره جزء کلیه مخارج محسوب میشود (ماده ۳) در نتیجه قانون مالیات ۱۵ مه ۱۸۱۸ برای دفعه اول عایدی خرج در گرفته مالیاتها را در بودجه عایدات و میزان مخارج وصول آنرا در بودجه مخارج درج نمود .

«خبر کمیسیون بودجه اینطور بیان نمود : « تا بامروز بودجهها پس از وضع مخارج اداره بمجلس پیشنهاد شده اند . آیا برای شما اهمیت نداشته است که جهت و ماهیت این پرداخته ها را مسجون شود برداشتی که نسبت بمالیاتهای غیر مستقیم امر باینکه عایدات را در آورده و نسبت بمالیاتهای مستقیم هفت بیک از کلیه عایدات بالغ میشده است ؟ آیا مخارج اداره مثل سایر مخارج عمومی که شما اعتبارات آن را رأی میدهند بایستی بتصویب شما برسد ؟ » (راپرت ۲۴ مارس ۱۸۱۸ از طرف Comte Bignon)

در نتیجه این اقدام ارقام بودجه ۱۸۱۸ فقط یکصد و بیست میلیون نسبت بعایدات و مخارج اضافه گردید .

از آن بعد مخارج وصول عواید مملکتی هر سال در بودجه منظور و ترتیبات ذیل مقرر در ۱۸۱۸ مشاهده شد . ۳۱ مارس ۱۸۳۷ و ۱۸۶۲ همیشه بموقع اجرا گذارده شده است : « میزان ذایقه منافع جزء عایدات بر آورده شده مخارج وصول و اداره و همچنین مصارف دیگر جز ماکله مخارج منظور میشود » (ماده ۱۰) .

۳- قاعده جامعیت موافق فرمان ۱۸۲۲ - خلاف قواعدیکه نسبت بمقررات آن دائماً بعمل آمده

چندی بعد فرمان ۱۴ سپتامبر ۱۸۲۲ صادر گردیده و بموجب آن فرمان مسیو Vallée اقدامات سابقه را تکمیل نمود . ماده سیم این فرمان میگوید : « وزرا نمیتوانند هیچ وسیله از منابع خصوصی میزان استواری را که برای مخارج ادارات مربوطه بآنها داده شده است اضافه نمایند » این ماده بعدها ماده ۳۳ نظنامه ۱۸۶۲ م ۱۶ گردید نسبت بمخارج همان اصول جامعیت را مقرر نمود که از قانون ۱۸۱۸ نسبت بعایدات استناده میشد .

در حقیقت وزیر در هر موقع عمل خواه اتفاقی خواهد دائمی در ادارات مربوطه بخود دارای مبالغی عایدات میشدند (قسمت عمده این عایدات مقصود اضافه ماندن مبلغی از مخارج است) این عایدات که بدون شبهه از داخل همان اداره وزارتخانه حاصل میشود متعلق بآنها نیست وزرا نمیتوانند این مبالغ را متعلق بخود فرض نموده و حقوق ادارت این عایدات را بک منبع عایدی شخصی تصور نمایند .

این بود مقصود از ماده ۳ فرمان سپتامبر ۱۸۲۲ همانطور که قانون ۱۸۱۸ مصفی نمودن يك خرج را در عقب سر يك عایدی قضاغن مینمود همانطور فرمان ۱۸۲۲ اخفاء يك عایدی را در پناه يك خرج جلوگیری مینمود از هر دو طرف یعنی راجع بجمع و خرج شرح و توضیح باید کامل باشد : تمام مخارج در نتیجه نوشته میشود نه مخصوص بمخارج است تمام عایدات هم جداگانه باسم و رسم در صفحه دیگری یادداشت

میشود. اصل و مبدا آنها هرچه بهم مشابهت داشته قاعده این است که در
بودجه یکای از یکدیگر جدا و مشخص نوشته شود.

قوانین مختلفه دیگر نیز به اعمال و اجرای این اصول جامعیت
را شرح و بسط داده با اغلب یادآوری نموده اند.

یکی از مهمترین قوانین قانون ۱۹ ژوئیه ۱۸۲۵ راجع بمنافع
کار مخصوصین بود. تا آن وقت این منافع در بد اقتدار
مجلس های مرکزی بوده و بر خلاف مقررات فرمان ۱۴ سپتامبر
۱۸۲۲ مهمل ارقام اعتبارات قانونی آنها از این منبع نیز به ابدات آنها
افزوده میشد.

قانون ۱۹ ژوئیه ۱۸۴۵ اینطور مقرر نمود که «از اول ژانویه
۱۷۴۶ تمام ممالیکه از کار مخصوصین حاصل و تمام وجوهائی که برای
مجلسها داده میشود بصندوق خزانه ممالکات تحویل خواهد شد و در
نتیجه این قانون از ابتدای ۱۸۴۶ در بودجه در جزء منافع مختلفه
ماده مخصوصی اضافه شد که امروز شامل پنج میلیون عایدی است.
در همان موقع نیز یک ماده جدیدی در ضمن «بخارج مندرج و مهم
شخصی که از کارهای متصرفین باید بشود آنها عاید شود در آن ماده
منظور گردید.

قانون ۲۹ دسامبر ۱۸۷۶ فوآند عوارض *Chancellerie*
diplomatiques et consulaires و تذکره ممالکخانه و
فونسلخانه ها را مقرر نمود من آمد و بطور مشخص در بودجه نوشته
شود. قانون ۲۸ دسامبر ۱۸۸۰ راجع بعواند مدرسه فرانسه در رم
پایشخت ایتالیا بهمین هیچ ترتیبی مقرر نمود نظامنامه ۳۱ دسامبر
۱۸۸۱ اینطور مقرر داشت که در آینده عواید جرنلی و متفرقه

خزانه نیز بدون اینکه از آن وجوهات بمصرفی برسد در عایدات
نموده شود :

پارلمان پس از قوانین و فرامین ۱۸۱۸ و ۱۸۲۶ جد و جهد
کاملی برای بسط جامعیت بودجه امور فقط در دو مورد استثناء حاصل شد
که در آئیه بنظر قارئین خواهد شد .

بنظر کافی میآید که با سرعت هر چه تمامتر اصول مقررات بودجه
حالیه از نظر گذرانده شود تا اینکه بدانیم این اصل جامعیت تا چه درجه
در امور بودجه دارای اهمیت است . تمام مواجد تأسیسات صنعتی دولتی
از یکطرف در جزء عایدات بر آورده شده و تمام مصارف این تأسیسات
از طرف دیگر در جزء مخارج منظور شده است .

اداره جنگلها مخصوصاً حق ندارد عایدی بریدن سالانه اشجار و
محصولات جزئی خود را بطور تخصیص بدهد عایدات این اداره در صفحه مخصوصی
نوشته شده و مصارف محافظه و مواظبت جنگلها نیز در صفحه دیگر
نوشته میشود

همینطور نسبت به گله‌های گوسفند و گاو و رمه‌های مادیان
و غیره که با مخارج گزاف از طرف دولت نگاهداری میشود و برای
مدارس فلاحی و زراعتی و مدارس بیطاری و کارخانهجات چینی سازی
و غیره تمام محصولات و مواجد آن مستقیماً و بالتام در بودجه عایدات
بر آورده شده بدون اینکه بطور خصوصی از این عواید وجهی بمنافع این
تأسیسات مصرف شود .

بر حالیکه این تأسیسات تمام اعتبارات مصارف خود را از بودجه
مخارج دریافت میدارند .

يك مباحثه جدیدی در مجلس نمایندگان ملی راجع به مدرسه
غرس اشجار و با (مدرسه باغ) در ورسای Versailles بنا نشان میدهند
تاچه درجه این مسئله جامعیت عایدات را تعقیب نموده اند. مدیر
مدرسه بزحمت قیمت فروش محصولات باغ را مطلع میکرد. تکلیف
مدیر فقط این است که محصولات را باصورت آن به بازار که از طرف
وزیر مالیه معین شده است فرستاده و از بازاپس از مرابده قیمت آنها
را مستقیماً بخزانه تحویل دهد اداره محاسبات عمومی بوسیله یادداشتی
مدیر مدرسه را از میزان مبلغ دریافتی مسبق مینماید.

اداره جغرافیای در وزارت جنگ میخواست بقصد انبار مطبوعات
جغرافیائی این اداره مخصوصاً نقشه‌های ارکان حرب را که بقیمت نازلی
تهیه شده بود بصاحبان بسیار و اشخاص مختلفه بفروشد. این اداره اطمینان
میداد که در صورتیکه آزادانه بخارج و عایدات خود اداره مصرف طبیع
و نشر آنها بشماید در نتیجه بیشتر منافع حاصل خواهد شد ولی
وزیر مالیه موافقت با این خیالات و تصورات موهوم ندارد و امتیادی
بمواعید صرفه‌جویانه يك اداره که در تحت اقتدار و تابعیت وزارت مالیه
تبود ننمود.

علاوه وزیر مالیه عموماً مانع از این مسئله بود که چنین اجازه‌ولو
هر قدر بموقع و صحیح باشد وزارت خانه‌های دیگر مثل داخله فواید
عامه صنایع مستطرفه تجارت و غیره داده شود که مطبوعات خود را بفروش
رسانند یا اینکه کارخانجات صنعتی دولتی و بازرگانی صنایع محصولات
و صنایع خود را مستقیماً بفروشند زیرا با این ترتیب بودجه جامع
ممکن است مندر به بودجه‌های اختصاصی بشود.

ادارات بعضی از فروش انانیه و کاغذهای گهنه خود برده هرچه

هست تماماً تحویل اداره اموال دولتی و خالصجات گردیده و محاسبه آنرا مستقیماً بخزانه مملکتی میدهند.

برای اینکه جهت تفسیر و تعبیر شدید مقررات قوانین و نظامنامه های ۱۸۱۸ و ۱۸۱۲ بهتر شود باید این مسئله را ملاحظه نمود که با نبودن چنین مقرراتی بوسیله پیدا نمودن محل در داخله وزارتخانه ها بک عایدات و مخارج فوق العاده عموماً از نظر ما غالب میشود و تشبیهات در این موضوع با اندازه ایست که بوسیله ایجاد منابع عایداتی که خود باعث بوده اند این ادارات هر يك استفاده خصوصی میخواهند بشمایند. برای مرکزیت دادن تمام این عایدات خزانه مجبور است که با قوه این منابع را از دست آنها بگیرد و بهمین مناسبت است که قواعد و نظامات سخت عمومی چنانکه گفته شد وجود داشته و باز بهمین جهت يك کنترل دائمی برای حفظ و رعایت قواعد مذکوره و اجرای این اصول جامعیت لزوم دارد.

رایرت های سالانه دیوان محاسبات در خصوص کنترل این موضوع نمونه هایی برای اطلاع بدست میدهند ما بین خلاف قانون - هائیکه غالباً کشف شده یکی از درگتزرین آنها راجع بفروش مواد مازومات کهنه در جما خانه ها دارالصنایع و کارخانجات وزارت چنک و وزارت بحریه بمنافع خود آنهاست در حقیقت این تاسیسات در مدت زمانی مقدار فوق العاده از بقیه مانده های مواد خارج از مصرف قطعات مس و آهن و آلات و ادوات خورد شده ابرار دور انداخته شده و از هر قبیل اشیاء بیه مصرف و زبادی جمع نموده و خلاصی از دست آنها لازم و صنفا دارای قیمت گرانی هستند ترتیب مقرر و صحیح این است که تمام این اشیاء بدست اداره اموال دولتی و خالصجات داده شده که

آنها را بفروش رسانده و جزء عایدات بودجه مملکتی محسوب کرد ولی این ترتیب نمود ادارات مربوطه را زیاد ننموده بلکه آن ادارات را از منافعی محروم میدارد که خود را در آن ذبح حق تصور مینمایند. دارالصنایع و کارخانجات مزبوره نیز هر نوع وسائل و تدابیر مسکنه را برای خلاصی از يك چنین محدودیتی امتحان مینمایند مثلاً مواد کهنه را مرمت نموده و مصرف مینمایند یا غالباً معدات معمول بطور مختلفانه با تعاصی که برای اداره اشیاء تهیه و خریداری مینمایند میفروشند چنانکه گفتیم سابقاً راپرت های دیوان محاسبات هر ساله شامل شرح و توضیح يك عده از عملیات قاجاق و تزدی بود ولی چندین سال است که کمتر از این مطالب ذکر میشود. آیا حقیقتاً ادارات و مؤسسات مذکوره ترك چنین اعمالی را نموده اند؟ یا اینکه احتیاطات لازمه را برای کتمان مسئله بهتر بعمل میآورند؟ این تصور اخیر بندر بیشتر مقرون بصحت است.

معهداً اگر حواله دهندگان مخارج (مقصود وزراء است) از بکار خود را از این موضوعات کنار میگیرند ولی نشبثات آنها از طرف دیگر کشف میشود مطابق راپرت دیوان محاسبات وزیر بحریه که در سنه ۱۸۷۶ دانی بشرکت در مخرج بنای يك مجسمه بیادگاری یکی از متقدمین خود شده بود نسبت به سهم خود هیچ وسیله یا صرفه بر از فروش توپ های کهنه از کار افتاده و زنجیرهای خارح از مصرف پیدا ننمود. بر وزن Bronze توپ ها و زنجیر ها ۵۰۰۰ کیلوگرم وزن داشته و ۱۲۰۰۰ فرانک ارزش داشت دیوان محاسبات این عمل را سخت تنقید نموده میگفت توپهای کهنه و از کار افتاده و زنجیرهای قدیم را بایستی فروخته ولی جزء عایدات بودجه باید نوشته

شود چنانچه همیشه خواهند در مخارج این بنا شرکت نموده و به عبارت آخری از اعتبارات وزارت بحریه مصرف نمایند. بعنوان پیمان نمودن محل نمیتوان این مصرف را نموده بلکه باید این خرج بطور وضوح جزء مخارج وزارت بحریه منظور شود. و عایدات از مخارج تکلیف جدا و مشخص باشد.

همینطور دیوان محاسبات قبول نمیکند در اینصورت همزم هائیکه از باغ ها و پارک های Saint-Blond و Rambouillet بریده میشود برای مصرف داخله این ابنیه تخصیص داده شده یا بمصرف اشخاص مستخدم آنجا رسد با وجود اصرار وزیر صنایع مستظرفه دیوان محاسبات میخواهد همزم ها توسط اداره اموال دولتی و خالصجات بفروش رفته و مخارج سوخت این ابنیه از اعتبارات مخصوصه دیگری داده شود.

قصر لژیون دار Legion d'honneur که سوخته شده بود بوسیله شرکت و کمک صاحبان این نشان مجدداً بنا گردید. وزیر جنگ ژنرال رشید که یقیناً هدایای جنگ را بهتر از محاسبات می شناسخت مستقیماً در چوهارت دریافتی از اشخاص را برای کارهای تجدید بنا مصرف نموده بدون اینکه این عایدات و مخارج را در بودجه منظور نماید.

این عمل که از سنه ۱۸۷۱ شروع شده بود مدت هفت سال تا سنه ۱۸۷۸ بهمین ترتیب نمیدید یافت در آن موقع بی تریبی این مسئله باعث جلب دقت وزیر مالیه گردید. پس از آن در سنه ۱۸۸۱ ازوم يك اعتبار جدیدی که بااستی برای انمام این بنا از طرف مجلس داده شود این کار را در تحت نظر پارلمان آورده و ۷۴۰۰۰ فرانك

به‌عنوان کمک برای تجدید بنای قصر Legion d'honneur اعتبار
تصویب گردید.

این اولین آیهی بود که راجع باین مسئله در بودجه وجود داشت
اما در همان‌وقت که پارلمان اعتبار چنین مصرفی را میداد نظر ثنرترا
و نظارت در این امر نیز تولید گردید. اداره نفیسه مائیه تحقیقاتی را
سکه در سنه ۱۸۷۸ شروع نموده بود تصویب نمود.

دیوان محاسبات دخالت در محاسبات این امر نموده و مطامع گردید
که جمع مخارج به مبلغ ۱۴۸۵۴۵۴ فرانک بالغ گردیده و از این
میزان بتوسط شرکت صاحبان نشان مبلغ ۱۴۸۷۰۷۶ فرانک تهیه شد
است در صورتیکه بودجه مملکت هیچ اطلاعی از این عملیات ندارد اگر
دیوان محاسبات و اداره نفیسه کل مائیه بموقع دخالت در این امر
نموده بودند (بموقع گذشته میشود زیرا گرچه مدتها از انعام اندک
گذشته بود ولی برای دیوان محاسبات هنوز مرسوم بود) مخارج حدود
بنای تریبون دنور در دفاتر رسمی فقط ۷۳۰۰۰ فرانک بود، اما
بود در حالی که مخارج حقیقی آن به يك هلوون و نیم تقریباً بالغ بود
چنانچه بعدها علمای فن مائیه و آثار عتیقه در محاسبات رسم
این عمل جستجو مینمودند تا کمال تعجب ممکن بود تا آنها ثابت نمود
که يك چنین قصر خوبی فقط به ۷۳۰۰۰ فرانک تمام شده است
بطور خلاصه قوانند جامعیت دستور العمل میدهند که تمام مائیهات
و تمام مخارج ممالکتی مجزی از یکدیگر تصمیم ندرن شده و شرح داده
شود بدون دسر و نقصان تا مخلوط نمودن داد یکدیگر بدانکه شرحی
را جداگانه از مجال مائیه مائیهوسی نمایند تا این ۸۸ هر دو قسمت
بودجه اعم از عایدات و مخارج اعمال به تصویب و انتشار رسانند آثار

همانکس برسند .

متأسفانه این قواعدیکه قوه مقننه از ابتدای دوره تجدید برای وضع آنها جد و جهدی نموده و اداره عالییه مملکت نیز لاینقطع بمنتهای درجه سعی در اعمال و اجرای آن نموده است چنانکه دیده میشود باز دست اندازی و اجاوزات بطور استثناء در آنها میشود مخارج مدارس متوسطه در قوانین مالییه معلوم نگردیده و قسطنطیه و جوهی که پس از وضع عایدات خود آنها از طرف دولت بزیاد کمات بشود اوشنه میشود مثلاً یازده میلیون و نیم در بودجه برای مخارج دبیرستان پسرانه منظور شده در صورتی که مخارج حقیقی این تأسیسات در سال به ۳۴۸۰۰۰۰۰۰ فرانک تخمیناً بالغ است با این ترتیب تقریباً بیست و سه میلیون مخارج بواسطه داشتن محل و مصرف نمودن مخارج از همان محل عایدات به تصویب مملکت نمی رسند نسبت به دبیرستان دخترها نیز مطالب همینطور است .

هیچ چیز در امر بودجه بیشتر از یک چنین تخصیصاتی قابل تنقید نیست و از چندین سال پیش طرف کمیسیونهای بودجه مطالب را در هر يك از دایرهای خود کشف نموده و برای متروک نمودن آن در سند مجلس و تحصیل و ساتلی بر آمده اند

ممکن است امیدوار بوده و روزی را انتظار داشت که بودجه تعلیمات و تحصیلات متوسطه نیز در حکم واحد و داخل بودجه عمومی بشود ولی در همان حال قانون مالییه ۱۸۹۲ نسبت به وزارت بحریه يك تخصیصی را مقرر داشته است : عناقم فروش موادیکه از طرف دوائر و شعب بحریه به اداره خالصجات دولتی واگذار میشود از این به بعد در جزء محاسبات مخصوصه خزانه اساس يك بودجه جداگانه را تشکیل

داده و معامل عواید بکجه از این محل حاصل میشود محل اعتبارانی برای آن وزارت خانه خواهد بود.

(ماده ۳۹ قانون ۳۶ دسامبر ۱۸۹۰) این بدعت که با وجود اعتراضات صحیحه جدیداً گذارده شده با يك توضیح اسبقنا کی به هیئت جامعه تشکیلات بودجه برخورد و به ترفیات بی دریغی آن در موعر حدت و جامعیت که شرح داده ایم سکنه وارد میآورد .

۳. اصول جامعیت در بودجه های انگلیس - آلمان باژیک و ایتالیا

پارلمان انگلستان از تاریخ ۱۸۴۸ طرح دیان را تصویب نمود ؛ مجلس نمیتواند حقیقه عایدات عملی را اداره و منظم نماید در صورتی که میزان کلیه مالیاتها و تمام منابع عایدات دیگر عمومی به خزانه تحویل نگردد باینکه در حساب خزانه دردم نشود . ۳۰ مه ۱۸۴۸ .

بالاخره در سنه ۱۸۵۶ کلیه عایدات و مخارج و اصول حقیقه از نظر مجلس گذشته و در تحت کنترل نمایندگان معاملات در آمد این ترتیب سال سال در احداثیه مالیه انگلستان باعث همان اضافات فوق العاده گردید که نسبت به مالیه فرانسه نیز پس از ۱۸۶۸ حاصل و شرح آن داده شده است همین بودجه های سنوات قبل و سنوات بعد از سنه ۱۸۵۶ بقتة يك اختلافات کلی ۵۵۰۰۰۰۰۰ لیره حاصل گردید و نسبت باین اضافه در موقع مناقشه آن بودجه ها باید مطالب را مسجود . جهة آنرا از نظر دور نداشت .

اه فقط بودجه انگلستان مصارف وصول را جداگانه شرح میدهد بلکه عواید خیلی جزئی ادارات مختلفه را هم برآورد مینماید. مثلاً در بین عایدات مختلفه مواد ذیل دیده میشود: فروش اشیاء و ملزومات در وزارتخانه‌ها، منافع کاره‌صدرین، فروش دفتر اسامی اشیاء موزنه‌ها، عواید ورودیه موزنه‌های مختلفه و غیره. قیمت فروش ملزومات کهنه قصورسلطنتی و اینیه عمومی و پارلمان و ادارات موزنه‌ها و غیره منافع فروش کتب کائنات و کارتها و سایر چیزها و غیره و غیره.

مهم‌ها در بودجه انگلستان نسبت به اصول جامعیت چند فقره تجاوزات و دست اندازیهای غیر مهمی واقع میشود مثلاً نزول بعضی پولها حقوق گمرکی که ابتدا از ورود مال التجاره مواد اولیه گرفته شده و پس از خروج آن مجدداً استرداد میشود این قبیل وجوه از عایدات کسر شده و در جزء مخارج اوشته نمیشود.

(مقصود از کلمه عایدات خالص که اغلب در اسناد مالیه دیده میشود عبارت از این عملیات است. راجع بمالیه انگلستان Sir Stafford Horthcote اینطور بیان مینماید: « این تقریباً ثابتی خرج دررفته است که حالیه در بودجه درشته میشود » این کلمه « تقریباً » عبارت از مخارجی است که فعلاً از آنها جدا کرده نموده و معادل ۴۵ میلیون فراتک تخمیناً باین هنارین از عایدات مصرف میشود خارج از اینمستله اصول جامعیت قطعاً در محاسبات انگلستان مقرر و معمول به است.

آلمان هم مثل انگلستان اصول جامعیت را محفوظ داشته و محترم میشمارد فقط نسبت به عایدات پست و تلگراف در بودجه منافع خرج دررفته آن را منظور مینمایند مجلس را یشتاخ در بودجه ۱۸۹۱ - ۱۸۹۰

به ۲۰۰۰۰۰۰ فرانك عایدات خرج در گرفته این دو اداره را رای داد.
 در صورتی که مطابق اطلاعاتی که به توسط دفتر بین المللی بون طرح و شرح
 داده شده این ۲۰۰۰۰۰۰ فرانك عبارت از نتیجه معامله ۲۸۵ میلیون
 عایدات و تقریباً ۲۴۵ میلیون مخارج است چنانکه ملاحظه میشود
 نتیجه این است که بواسطه این عمل ۲۴۵ میلیون فرانك از بودجه های
 مملکت امپراطوری آلمان کسر و چنانچه بخوانند مطابق ترتیب فراسه
 در انگلستان بودجه خود را ترتیب بدهند مبلغ ۲۴۵ میلیون اضافه بر
 میزان حالیه بودجه این مملکت خواهد گردید بالاخره حقوق کمر کی
 و سایر مالیات توتون قند امه، الكحل آب جو از طرف هر يك از ممالك
 جزء آلمان به نفع امپراطوری تحویل میشود مگر همان عایدات خرج
 در گرفته ممالکی که در حدود مینه خود متصدی وصول این مالیاتها هستند
 مخارج و مسارف دریافت حقوق و عذ ذوره را مطابق تعرفه ای که در هیئت
 مشاوره ممالك امپراطوری آلمان "Conseil fédéral" ترتیب
 گردیده از عایدات برداشت مینه باید (چهار درصد از عایدات فن دیار در درصد
 از عایدات عرق توتون آب جو و غیره) علاوه يك مبلغ اضافه هم برای
 مخارج استرداد حقوقی کمر کی که قبلاً از مواد اولیه گرفته و بعد در
 خروج مال التجاره باید پس بدهند) نزد خود نگاه میدارند. مالیاتهای
 مذکوره به صندوق امپراطوری عاید نمیشود مگر پس از برداشت
 مخارج لازمه.

وای گذشته از مستقبات فوق بودجه های آلمان بقدر امکان کلیه
 عملیات خود را بطور عمومی و جامعیت شرح و توضیح میدهند
 در پروم: بناتکه مسعود هستند چون قسمت داده بودجه آن
 از محل آن مناطق شعبه راه آهن دولتی و خالصجات منصفه ندارد

همیشه بنظر ممکن است قابل قبول بیاید که نسبت به اداره نمودن این شعب صنعتی عایدات خرج در رفته آن جزء بودجه بر آورده شود ولی برخلاف عایدات و مخارج آنها بالتمام در بودجه شرح داده میشود عایدات خرج در رفته راه‌های آهن یروس بودجه این مملکت را تخمیناً به صد ملیون فرانک زیاد نموده و مخارج آنرا نیز تقریباً شصت و پنج ملیون اضافه مینماید. همینکه به نسبت به معادن جنگاها کار خالصجات معادن نمک ذغال سنگ حمامهای معدنی خالصجات و غیره تمام عایدات و مخارج آنها یعنی عایدات خرج در رفته و مخارج اداره و مصارف استخرارج و غیره در هر یک از ستونهای بودجه بطور مشخص مندرج است.

در اطریش بیان مقدمه لایحه بودجه ۱۸۹۱ توسط مسیو Dojanenski در جانشین وزیر مالیه وقت اینطور خاطر نشان مینماید که اگر در عایدات و مخارج همچو بنظر نیاید بیست ملیون فلرن (پول اطریش) اضافه شده باین تناسب است که برای اولین مرتبه مطابق قواعد محاسبات جمع کلیه معاملات راه آهن که از طرف دولت بمساب شرکت‌های خصوصی اداره میشود در بودجه منظور شده است. (سال ۱۸۹۰).

ایتالیا در قانون جدید محاسبات خود ماده مخصوصی وضع و امر قطعی داده است تمام وجوهائی که دریافت می‌شود بهر اسم و رسم که باشد در بودجه نوشته شود ماده ۲۳ قانون ۱۷ فوریه ۱۸۸۴.

روسیه نیز همین اصول را پیروی نموده بطریقی هم همین روش را تعقیب نموده مثل یروس تمام معاملات راه آهن را در جمع و خرج بودجه خود منظور میدارد.

قاعده جامعیت در تمام مسائل محترم و محفوظ و همین مسئله برای تصدیق محسنات آن کافی است .

۴ . محسنات اصول جامعیت

بهبود بنظر لازم میآید که بواسطه بیان چندی محسنات طبیعی جامعیت را تصریح نمائیم و به عقیده ما درد و کلامه میتوان مطالب را شرح نمود : صرفه جوئی و وضوح .

مشابه صرفه جوئی در میل و آرزوی حکومتها خیلی بیشتر از اجرا و اعمال آن با تربیت محاسبات وجود دارد هیچ اثری از محاسبات بالذات سبب صرفه جوئی نمیشود معهودا بواسطه احتیاطهای لازمه و عاقلانه حقین همسار است در خلاف آنش مخارج فوق العاده از خود نگاهداری نموده و حتی المقدور کم یا بیش در معادل تشبیهات و صرفه جوئی خود را محفوظ دارد . همین تناسب احتیاط چنین نصیحت میدهد که از نزدیک بودن مخارج و عایدات مربوطه به یکدیگر اجتناب شود . طرز و اصولی که این مساویگی و نزدیکی خطرناک را کنار میگذارد (یعنی اجازه نمیدهد که از عایدات هر کاری مخارج مربوطه آن برداشت شود) یک تاثیر نزدیکی در صرفه جوئی بودجه مینماید . این طرز و اصول حقین را مجبور مینماید که هر اعتباری صرفیرا ابتدا از نظر لزوم داخلی خود آن کا فقط نموده و نه فقط با عایدات مربوطه آن مطابقت کرده بلکه با میزان کلی مخارج بودجه مقایسه نماید .

در موافقی ده ادارات هالیو هل از سنه ۱۸۰۸ از منبع عایدات خود وجوه لازمه را برای مخارج برداشت مینمودند مخارج و اصول به میزان فوق العاده رسیده بود رایزنها سی و دو کارول رزیر مالیه

در سنه ۱۸۳۰ ثابت مینمایند که از ابتدای موقیح اجرای رفرم
 مذکوره قبل که مصارف وصول جزء مخارج عمومی مملکتی منظور
 گردید میزان این مصارف به نسبت بسیار مهمی تخفیف حاصل نمود
 فایده دوم این طرز جامعیت همانا وضوح و روشن بودن آن است
 یعنی واضح بودن لازم و لزوم بشفقت کار نسبت بهر کس که بخواهد
 مالیه مملکت را اداره یا کنترل یا فقط مطالبه و مذاقه نماید خواهد
 بود. از جامعیت در حقیقت وحدت بودجه ها حاصل گردیده و باعث
 واضح بودن بودجه میشود چون تمام عایدات و تمام مخارج
 جداگانه در صفحات مخصوصه شرح داده شده و تنظیم میشود جمع مبلغ
 آنها یک میزان واحد برای کلیه عایدات و همچنین یک میزان واحد
 برای کلیه مخارج معلوم مینمایند.

از مطابقه این دو جمع نتیجه قطعی و شعیات بودجه معلوم و
 خلاصه مطالب مفهوم میشود: هر از نه اضافه عایدات با کسر عمل.
 این است وحدت بودجه نسبت به عایدات بودجه یکی و نسبت
 به مخارج هم بودجه یکی و بالاخره در خامه مطلب یعنی جمع عایدات
 و مخارج و مطابقه این دو رقم نیز بودجه یکی خواهد بود. چنانکه مسبو
 لئون سی Léon Say می گویند:

« اصول وحدت همان اصل وضوح و روشن بودن است. هیچکس
 وضعیات مالیه و اقتصادی خود را بدون احتیاط به تمام جهات آنت
 نمیتواند مسبقی و مطلع گردد. یکی بودن بواسطه سادگی و سهولت
 مطلب را روشن و واضح مینمایند. (این است فواید اصول جامعیت که
 از نظر اقتصاد و وحدت یعنی وضوح مسئله در تمام ممالک قبول و
 پیروی شده است)

• اصول تخصیص مخالف با اصول جامعیت است

بر خلاف اصول جامعیت مسئله تخصیص بهر يك از ادارات يك شخصیت بخصوصی میدهد در حالیكه عایدات و مخارج مربوط به اداره را از جمع بودجه مفروز نموده بالاخره آن عایدات و مخارج را جداگانه و در بین خود و ازنه مینماید.

این مسئله بکلی مخالف اصول جامعیت است که چنانچه گفته شد تمام عایدات را در روی يك صفحه و تمام مخارج را در روی يك صفحه و امام مخارج را در روی صفحه دیگر جمع آوری نموده و در نتیجه میزان کلیه را معلوم مینمایند بر خلاف طرز تخصیص هر اداره نتایج عملیات بخصوص خود را نیز داده و شخصاً منافع باکسر عمل را جمع به خود را معلوم مینمایند.

نظر باین ترتیب بودجه یعنی ترتیبی که باعث جمع آوری امور شبیه یکدیگر بوده و اسباب الحاق آنها بهم میشود و از این الحاق يك نتیجه و يك اطلاعاتی بدست آمده ادارات مربوطه نیز با يك حس مسئولیت و يك نظر ترقی که فقط سبب ترویج آنها است برای انجام وظایف خود تهییج میشوند. نظر همین ترتیب، فواید «ملکیت» عبارت از دولت و پارلمان (بوسایل ارقام صحیح بدلور خوب) میتوانند نتایج اعمال هر يك از ادارات را بشناسند.

بعلاوه از امثالیكه قبلاً راجع به حالتها و معاینات چنگاها كار خاتجات وزارت جنگ و بحره و مخبرها اداره نشده ها و غیره دیگر شد ما دلایل خوبی را مشاهده میکنیم مساعدت و کمک اصول تخصیص میان خود درك نمودیم و این دلایل خوب را از ابتدا ما قبول کرده ایم

محققاً هر کس میخواهد که تمام ادارات بطور صحیح عایدات و مخارج خود را جمع آوری نموده و نتیجه عملیات خود را معلوم و واضح نماید نسبت به جنگلهای دولتی گله های گاو و گوسفند باغات کارخانجات پست و تلگراف قنوات رودخانه ها و راه های آهن بنادر تپهائی و غیره پارلمان عامه و خود اداره هم بایستی در اولین نظریت و آئیند عایدات و مخارج را به یکدیگر نزدیک و نتیجه قطعی عملیات سالیانه یعنی اضافه عایدات یا کسر عمل را معلوم نمایند. این خود دلائل اثبات مفید بودن مطلب است.

ولی تهیه یک چنین اطلاعاتی وظیفه کی است ؟

آیا این مسئله مربوط به بودجه است ؟

آیا میتوان بودجه مملکتی را فهمید در صورتیکه بطور تفصیص

برای ادارات مختلفه تشکیل شده باشد ؟

آیا بطور وضوح و کافی این مسئله را نشان ندادیم که بودجه

کل مملکت در زیر ازدحام این بودجه های خصوصی غائب و ناپدید می شود .

برای تحصیل این اطلاعات چنانچه هر اداره در هر سال راپورت

عمیاتی و محاسباتی خود را طبع نماید کفایت از انجام مقصود نموده

و این مسئله به تمام جهات قابل تقدیر و تاکید است . این راپورت های

سالیانه در اغلب ممالک مخصوصاً انگلستان برای ادارات همه اجباری

است در یک جدول کوچکی در چند صفحه در ستونهای معین به در

ارقام مطابق با دستور العمل و مواد بودجه درج گردیده پس از آن

عایدات و مخارج هر بوطه یکدیگر را شرح داده و مثل یک تجارت

خانه نتیجه عملیات و خلاصه معاملات خود را معلوم مینمایند سایر احصائیه ها هم نهایتاً خارج از این راپرت وسیله تقدیر محسبات این عملیات سالانه را فراهم می‌آورد تخصص صحیح و عاقلانه ترتیب فوق موجود و حق هم همین است که مطالبه چنین تخصیص بشود و در امور مالیه اهمیت و ترتیبی مفقود است ولی باید مطالب را بجای خود در قرار داد و جای این ترتیب در بودجه عمومی مملکت نیست زیرا این مسئله باعث اقتشاش و عدم تنظیم بودجه کل خواهد گردید.

بهر جهت ما نمیتوانیم بدون اظهار یک نکته مهم مطلب را ختم نمائیم: مقصود ما در اینجا از بودجه عبارت از بودجه معمولی مملکتی است یعنی بودجه ثبکه مخصوص با امور طبیعی و عادی مملکت تهیه شده است در چنین بودجه فقط ممکن است بایک اصل مطلق ترتیب جامعت را معمول و مجری داشت خارج از بودجه معمولی بودجه های مختلفه دیگری وجود دارند که بعد ها مفصلاً شرح داده خواهد شد مثلاً بودجه هائیکه از منابع عایدی مخصوصه است بودجه های شمیسه یا بودجه هائیکه از منابع عایدی فوق العاده تاسیس میشود عموماً این بودجه ها شامل امور است که خارج از وظائف عادی مملکتی است دولت این بودجه ها را بعنوان «وقتی تاسیس نموده و شاید بکروزی هم آزادی عملیات فوق العاده بآنها بدهد و هر ساله نیز ممکن است لغو آنها مطالبه و وعده داده شود علاوه راجع باین مطلب احتمال میرود ترتیبات بهتر دیگری هم خارج از بیانات مذکوره اتخاذ شود این ملاحظاتی در وقتیکه ترتیب و تشکیل بودجه فرانسه را مطالعه خواهیم نمود بهتر

فهمیده خواهد شد فعلاً چون نظری چیز بودجه مملکتی نداریم لهذا
 میتوانیم مطلب را حتم نموده و اظهار داریم که اصول جامعیت اساساً
 در چنین بودجه قابل عمل بوده و این ترتیب نیز عملاً در تمام مملکت
 بموقع اجرا گذارده شده است.

فصل هفتم

تخمینات بر وجه نسبت به عایدات و نسبت به مخارج

* اول - تخمین عایدات : فراست و صداقت + ترتیب تخمین از روی نتایج تحقیق آخرین دوره عمل + فواید این ترتیب اتوماتیک

اعمال این ترتیب در فرانسه در سنه ۱۸۶۸ تصدیقات آن دوازده ساله +
۶۵ - اصول تخمین عایدات مللوم بر ماعل خرافاتی در سنه ۱۸۵۴ در فرانسه
به وقت عمل گذارده شده و مجدداً در سنه ۱۸۸۳ بر بحری کرده دلا بلیکه
برگه این موضوع المپار شده است این ترتیب در موع عمل و اجرا موفقیت حاصل
نمیشد

* ۴ - در ممالک خارجه تخمین عایدات بدون اشکال حاصل میشود در ا موقع
تخمین بیشتر نزدیک به وقت عمل و معامه است پیش بینی عایدات در انگلستان در
آلمان در ممالک متحده امریکا در ایطالیایا و غیره

تیسر تاریخ افتتاح و ابتدای سنه مالیه در این ممالک کبک و مساعدت به
تخمینات صحیحه میباشد

* ۴ - تخمین مخارج توضیح کلمه اعتبار (Credit) اعتبارات یعنی وام اعتبارات
محدود اعتبارات مختلفه که برای کنترل نسبت به ریک از این قوم مطالب لازم است
افراجه و فریطیکه نتیجه عدم کفایت پیش بینی ها اراجع به اعتبارات یعنی و
اعتبارات محدود است تخمینات مخارج ممکن است در تحت قواعد مطابقت
قطعی و ازماتیکی قرار داده شود

اول - ترتیب تخمین عایدات - اصول اعتبارات

تخمین صحیح عایدات و مخارج عمومی در همین قاعده و اصلی